

Nr 216.

Av herr **Ekman, Karl Johan**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående Sveriges anslutning till nationernas förbund.

Efter långvariga förberedelser ligger omsider Kungl. Maj:ts proposition rörande Sveriges anslutning till Nationernas förbund på riksdagens bord. Knappa tre veckor återstå till dess svaret skall vara avlämnat hos förbundssekretariatet i Genève. Föga mer än 14 dagar förunnas sålunda riksdagen och landet att taga ställning till en fråga, som kan avgöra vårt lands öde för mansåldrar framåt.

Lyckligtvis ha dock stadgarna för nationernas förbund redan förut varit tillgängliga, så att möjlighet förefunnits att i viss mån uppfatta och bedöma konsekvenserna för Sveriges del av en anslutning till förbundet.

Därvid faller genast i ögonen den väsentliga förändringen i Sveriges utrikes politik, som skulle bli en omedelbar följd av dess anslutning till förbundet.

Enligt förbundsakten art. 10 äro förbundets medlemmar pliktiga att respektera och att mot alla angrepp utifrån upprätthålla förbundets samtliga medlemmars territoriella integritet och nuvarande politiska oberoende. Hotas denna integritet eller detta oberoende vare sig av någon annan förbundsmedlem (art. 16) eller av någon utanför förbundet stående makt (art. 17), och tvisten ej kan i godo biläggas, utan någondera av de tvistande börjar krig, anses ipso facto krigstillstånd hava inträtt mellan denna makt och samtliga övriga förbundsmakter, sålunda även ett till förbundet anslutet Sverige; och Sverige lär icke kunna undandraga sig att för denna makts betvingande ställa till förfogande de stridskrafter till lands eller sjöss, som av förbundsrådet föreslås, samt måste tillika lämna fri passage genom sitt territorium för övriga förbundstrupper, med påföljd

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 3 saml. 88 häft. (Nr 216—218.) 1

att vårt land lätt nog vid en tvist mellan helt främmande stater kan bli krigsskådeplats. Härmed skulle Sveriges sålunda definitivt för all framtid övergiva den neutralitetspolitik det hittills fört och som även under världskriget visat sig kunna hålla provet. Jag tror icke, att vårt folk önskar en så radikal och tillika så äventyrlig omgestaltning av Sveriges politik gent emot främmande makter.

Förutom nu omnämnda militära förpliktelser föreskriver art. 16, att, i händelse krig uppstår, förbundets medlemmar äro förbundna att omedelbart avbryta alla handels- och affärsförbindelser med den fördragsbrytande staten, att förbjuda alla förbindelser mellan sina medborgare och medborgare i ifrågavarande stat samt att förhindra alla affärs-, handels- och personliga förbindelser mellan denna stats medborgare och medborgare i varje annan stat, oberoende därav, huruvida den tillhör förbundet eller ej.

Det fruktansvärda tvångshot, som ligger i denna bestämmelse, är livsmedelsblockaden, svältdöden. Dess verkningar under och efter världskriget ligga uppenbara för våra ögon. Denna utsvaltningsblockad, som drabbar skyldiga och oskyldiga, unga och gamla, män och kvinnor, utan åtskillnad, men allra hårdast går ut över de oskyldiga späda barnen, är en skamfläck för civilisationen, den är ett nesligt brott mot allt vad mänsklighet heter. Och denna skamlöshet skall nu lagfästas och vi skulle förbinda oss att blint medverka till dess genomförande, kanske mot makter med vilka vi stå i de intimaste och vänskapligaste förbindelser och för en sak, som kanske icke rör oss det bittersta. Jag fruktar, att Sveriges folk kommer att ådraga sig ett ansvar, som icke blir lätt att bära, om det lånar sin medverkan härtill.

Slutligen vill jag fästa uppmärksamheten på oförenligheten av förbundsaktens art. 16 med såväl regeringsformens bestämmelser i 13 och 74 §§ angående formerna och villkoren för Sveriges inlåtan i krig, därvid endast rikets eget intresse och omsorgen om dess försvar får vara ledstjärnan, som även med stadgandet i 28 § 3 mom. värnpliktslagen, så lydande: »Utom rikets gränser må beväringsens första uppbåd vid hären användas endast till rikets försvar, och efter det att statsrådet blivit hört samt riksdagskallelse utfärdats. Utan riksdagens medgivande må beväringsens andra uppbåd vid hären icke användas utom rikets gränser.» Enligt förbundsakten för nationernas förbund art. 16 kunna dessa saker komma att avgöras efter förslag av förbundsrådet, icke efter vad som för Sverige, utan efter vad som för förbundet, d. v. s. de till förbundet anslutna stormakterna, befinnes nyttigast.

Redan vad som nu anförts visar oförenligheten av nationernas förbund med Sveriges härdvunna ställning och intressen. Att här väga stund-

dens fördelar eller nackdelar emot varandra torde vara av liten betydelse; ty om det i dag synes vara en fördel att tillhöra nationernas förbund, kan det inom kort bliva vårt fördärv. En redlig vilja till samförstånd med *alla* nationer, vare sig inom eller utom nationernas förbund och ett strängt fasthållande vid den rättfärdighet, som icke låter oskyldiga lida för skyldiga, är en långt säkrare grund att bygga Sveriges framtid på än ett blint överlåtande på nåd och onåd åt de makter, som för tillfället driva sitt spel i nationernas förbund.

På grund av vad sålunda blivit anfört tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition rörande Sveriges anslutning till nationernas förbund ville göra det uttalande, att

då Sverige vid uppkommande konflikter mellan främmande makter framdeles såsom hittills vill för sin del obrottsligt iakttaga en sträng och opartiskt neutralitet;

då Sverige under inga omständigheter vill låna sin medverkan till en ur rent mänsklig synpunkt så skändlig och upprörande handling som en uthungringsblockad mot ett annat folk, vare sig vän eller fiende; samt

då Sveriges folk under inga omständigheter vill tillåta, att svenska trupper för främmande ändamål föras utom Sveriges gränser, eller att främmande trupper indragas i landet;

men fasthållandet av dessa grundsatser skulle omöjliggöras genom ett inträde i nationernas förbund; finner sig riksdagen icke kunna bifalla Kungl. Maj:ts härom gjorda framställning.

Stockholm den 18 februari 1920.

K. J. Ekman.

Jönköping.

